Verkiezingsprogramma Waterschap Rivierenland 2023-2027

Versie Januari 2023

Inleiding

Voor goed rentmeesterschap en verantwoord waterbestuur

In dit verkiezingsprogramma leggen we uit waarom het belangrijk is om uw stem uit te brengen bij de waterschapsverkiezingen en waar de ChristenUnie zich voor inzet in het waterschap Rivierenland

Het waterschap gaat ergens over!

Zonder water groeit er niets. Zowel de mens, de natuur als de economie kunnen niet zonder water. Het waterschap heeft drie hoofdtaken[1]:

1. Veilige dijken
2. Voldoende en schoon oppervlaktewater
3. Gezuiverd afvalwater

Dit zijn heel belangrijke randvoorwaarden voor een land om goed te kunnen leven en werken.

Dit is onze motivatie

Wij zetten ons in voor een waterschap dat dienstbaar is aan inwoners en bedrijven. De ChristenUnie heeft daarbij een belangrijk vertrekpunt; Wij geloven dat de Schepper ons de zorg voor de aarde toevertrouwd heeft. Deze opdracht motiveert ons om ook vanuit het waterschap eraan bijdragen de aarde goed door te geven aan onze kinderen.

Zo doen we ons werk

De ChristenUnie staat voor verantwoord waterbestuur, weloverwogen keuzes en beheersbare kosten. Wij willen dat doen door de samenwerking op te zoeken met inwoners en bedrijven, andere overheden en belangenorganisaties. Alleen zo kan de overheid bijdragen aan een duurzaam gebruik van onze omgeving. Het waterschap moet zich dan ook niet beperken tot zijn kerntaken, maar met een brede blik kijken naar de problematiek van vandaag en morgen. Ontwikkelingen zoals het door de deltacommissaris ingezette Deltaprogramma[2], maar ook de invoering van de Omgevingswet geven voldoende aanknopingspunten.

Ook bij de verwerking van afvalwater staan de ontwikkelingen niet stil. Door grondstoffen en energie te winnen uit het afvalwater kunnen we een belangrijke bijdrage leveren aan de totstandkoming van een duurzame en circulaire economie. De investeringen die we doen zullen zich dan op termijn terugbetalen, en daardoor de kosten van de waterschappen drukken.

[1] De formele naamgeving van deze taken is waterkeringenbeheer, watersysteembeheer en afvalwaterzuivering. Daarnaast zijn aan verschillende waterschappen door de provincie ook nog neventaken opgedragen.

[2] https://www.deltacommissaris.nl/deltaprogramma

Inhoudsopgave

Inleiding **1**

Het waterschap gaat ergens over! 1

Dit is onze motivatie 1

Zo doen we ons werk 1

Inhoudsopgave **2**

Onze kandidaten voor het waterschapsbestuur **3**

Het waterschap werkt in dienst van de samenleving **5**

Het waterschap biedt perspectief aan Landbouw en Economie **7**

Het waterschap bevordert de gezondheid van mens en dier **8**

Het waterschap beschermt tegen de bedreigingen van water **10**

Het waterschap werkt klimaatbestendig **11**

Het waterschap werkt circulair en energieneutraal **13**

Het waterschap zorgt voor natuur en milieu **14**

Het waterschap brengt water en recreëren samen **15**

Het waterschap gaat verantwoord om met uw geld **16**

Wegenbeheer **18**

Onze kandidaten voor het waterschapsbestuur

	Naam	Woonplaats
1.	Kees Boender	Molenaarsgraaf
2.	Harrie Drost	Ochten
3.	Willem van Harten	Papendrecht
4.	Machiel Verdoorn	Werkendam
5.	Ed Klapwijk	Giessenburg
6.	Dico Baars	Meerkerk
7.	Hens ter Kuile	Alblasserdam
8.	Gerard Kemkes	Giesenburg
9.	Martin Koning	Tiel
10.	Kees Nieuwenhuizen	Veen
11.	Gerdien Maaijen	Heteren
12.	Teus van Dijk	Giessenlanden
13.	Charlotte Scholtens-de Vries	Gorinchem
14.	Kees van der Zaag	Culemborg
15.	Anja Vlasblom-van Heiningen	Alblasserdam
16.	Thomas Bassa	Meerkerk
17.	Hennie Schermers-van Elderen	Werkendam
18.	Gilco Grandia	Aalst
19.	Rianne Stouten-de Winter	Sliedrecht
20.	Willem Pors	Hardinxveld-Giessendam
21.	Anne Duizer	Giessen
22.	Judith Westerink-Petersen	Heteren
23.	Teus Stam	Alblasserdam

Wat mag u verwachten van ons team van kandidaten voor het waterschapsbestuur?

- Kennis van waterbeheer, ruime bestuurlijke ervaring en een dienstbare, leergierige en integere opstelling.
- Oog voor een duurzaam waterbeheer, zodat onze kinderen niet worden opgezadeld met problemen die we nu al kunnen voorzien.
- Het vermogen om verbindingen te leggen met belanghebbenden in de samenleving.
- Gericht op het bouwen van bruggen.
- Bereid om als goede rentmeester verantwoording af te leggen over onze omgang met de schepping.
- Transparantie bij de besluitvorming over watervraagstukken en zorgvuldigheid bij de afweging van maatschappelijke en individuele belangen.
- Aanspreekbaar op de gedragscode van de ChristenUnie, die tot doel heeft om de integriteit te waarborgen.

Het waterschap werkt in dienst van de samenleving

Water vormt een blauwe draad in de bijbel. Zonder water zou er geen leven zijn. Bij de schepping heeft God ordening aangebracht in dag en nacht, water en land. Hij richtte zich daarna op de planten en dieren en tot slot was de aarde klaar voor de schepping van mensen.

Nederland drijft letterlijk en figuurlijk op water. Als ChristenUnie zien we de zorg voor Gods schepping als onze opdracht en op basis daarvan nemen wij bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dat leidt tot herkenbaar rentmeesterschap. De mens en zijn behoefte zien wij niet als de maat der dingen! We maken keuzes in het zoeken naar balans tussen ecologie en economie, tussen welzijn en welvaart en tussen beschermen en benutten. We doen dat met het oog op onze kinderen en kleinkinderen en richten ons daarbij op de lange termijn. Financiën zijn volgend voor het beleid, niet bepalend of begrenzend.

De ChristenUniefractie wil bewust meebouwen aan zo'n eerlijke, transparante, rechtvaardige overheid. De fractie is ook daarom zélf aanspreekbaar op haar handelen. Wij zijn goed bereikbaar, en geven rekenschap wanneer dat gevraagd wordt.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Gelijke kansen voor iedereen**. De ChristenUnie gelooft in de kracht van de parlementaire, democratische rechtstaat. Iedereen telt evenveel mee. Als burger en als kiezer.

- **Heldere communicatie over wat we doen**. Bij alle grote werken moet worden ingezet op maximale communicatie met omwonenden/ betrokkenen, belanghebbenden en belangstellenden. Burgers verdienen tijdig de juiste informatie.

- **Het versterken van het vertrouwen tussen overheid en haar inwoners**. De democratie kan alleen bestaan bij de gratie van het vertrouwen van burgers. Dat vertrouwen moet worden teruggewonnen en versterkt. Om te werken aan het vertrouwen zorgen alle overheden voor een betrokken, wijze, transparante en toekomstgerichte bestuurscultuur. Een cultuur waarin de overheid zelf de regels en wetten precies naleeft en het vertrouwen heeft dat de burgers dat ook doen.

- **Het serieus nemen van inwoners en bedrijven die hun problemen delen met het waterschap**. Wij staan open voor gesprek en geven fouten toe. Ook als dat geld kost.

- **Maatwerk burgerparticipatie**. We streven ernaar dat bedrijven organisaties, kennisinstellingen en medeoverheden vroegtijdig en volwaardig betrokken worden bij gebiedsprocessen en projecten. Dit stimuleert gezamenlijk verantwoordelijkheid voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Participatie voor, door en met publieke en private partners.

- **Serieus nemen van adviezen**. De adviezen van Rekenkamer(commissie)s, Ombudsman en externe Bezwaaradviescommissies moeten zeer zwaar meewegen in de besluiten van het waterschap. Wij wijken hier alleen van af als dit uitvoerig gemotiveerd is.

- **Gedrag dat helpt de opgaven te realiseren wil de ChristenUnie belonen en aanmoedigen.** _De wateropgave is een brede maatschappelijke opgave. Het realiseren daarvan vraagt inzet van allen. Dat dragen we voortdurend uit. We nodigen niet alleen overheden, maar ook maatschappelijke en economische sectoren en ingezetenen uit om bij te dragen. Alleen samen kunnen we dat bereiken wat nodig is. De inzet van anderen stimuleren we door bijdragen aan de opgave te belonen. Een van de mogelijkheden is het leveren van een financiële bijdrage.

Het waterschap biedt perspectief aan Landbouw en Economie

Klimaatverandering is aan de orde van de dag. We zien steeds vaker langdurig droge periodes én wateroverlast door grote hoeveelheden neerslag. De ChristenUnie wil daarom werken aan balans tussen droge voeten aan de ene kant en het beperken van droogte aan de andere kant. In Nederland zijn we kampioen water afvoeren en we realiseren ons dat dit onnatuurlijke proces ernstige gevolgen heeft voor de ecologie en biodiversiteit. Voor de ChristenUnie zijn water en bodem leidend voor het inrichten en het gebruiken van onze leefomgeving. Daarom vinden we dat we zorgvuldig moeten omgaan met de ongelijkheden om grondwaterstanden aan te passen.

Wij kiezen voor een economie die voor mensen werkt in plaats van andersom. Wij willen ruimte bieden aan ondernemers die waardevolle diensten leveren aan de samenleving, met oog voor de omgeving waarin deze bedrijven actief zijn. Daarbij is het niet het uitgangspunt om te streven naar maximale groei, maar naar maximale bloei. De agrarische sector is van groot belang voor onze voedselvoorziening en levert een belangrijke bijdrage aan de economie in Nederland. Dagelijks zetten de vakmensen binnen de landbouw zich in voor veilige voeding. We willen agrariërs helpen bij het onderhouden van het landschap en de bescherming van biodiversiteit. Daarbij vragen we de sector een bijdrage te leveren aan het herstellen van natuurlijke kringlopen.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Innovatie voor het herstel van ecologische waarden**. Waar mogelijk gaan we voor een natuurlijke inrichting van het watersysteem. De ChristenUnie ziet ook mogelijkheden in innovatie, zeker bij de waterzuiveringstaak.

- **Het gebruik van innovatieve gewasbeschermingsmiddelen**. De doelen uit de Kader Richtlijn Water voor ecologie, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen kunnen we niet halen als we op de huidige manier verder gaan. De ChristenUnie vindt dat we door innovatie van gewasbescherming de kwaliteit van het water en onze natuur sterk kunnen verbeteren. We zetten bovenal in op preventie in de vorm van spuitvrije zones langs waterlopen en inzet van agro-ecologische principes (zoals minder kwetsbare gewassen, gewasdiversiteit, ruime rotaties, strokenteelt en het bevorderen van een weerbaar bodemleven en natuurlijke vijanden). Als ingrijpen dan alsnog nodig is, op basis van goede monitoring, kiezen wij voor een verschuiving naar biologische middelen. Bovendien wil de ChristenUnie kunstmest vervangen door meer natuurlijke kunstmestvervangers.

- **Kringlooplandbouw**. De ChristenUnie wil boeren graag helpen om hun kringloop gesloten te krijgen die op nationaal/regionaal niveau haalbaar is. Maar tegelijk de consumenten hierbij te betrekken door goede voorlichting te geven over hun koopgedrag. Als waterschap kunnen we hieraan een belangrijk bijdrage leveren.

- **Een waterschap dat samenwerkt voor een duurzame leefomgeving**. De ChristenUnie kijkt niet alleen naar de kerntaken (schoon, voldoende en veilig water), maar ook naar de ontwikkeling van een duurzame (leef)omgeving. Dat kan een waterschap niet alleen. De ChristenUnie wil dat het waterschap dat doet in samenwerking met andere overheden, ondernemers en het onderwijs.

- **Investeren in kennis over water**. Nederland is wereldkampioen watermanagement. De ChristenUnie wil blijven investeren in deze kennis in

samenwerking met de andere waterschappen. De ChristenUnie wil jonge mensen betrekken bij watervraagstukken via scholen en jeugdbesturen. Zoals water ons verbindt met de hele wereld en haar bewoners, zo willen wij onze kennis en vaardigheden met hen delen. Nationaal en internationaal.

Het waterschap bevordert de gezondheid van mens en dier

Voldoende schoon en gezond water in de leefomgeving is van groot belang voor de gezondheid van mens en dier. Ook de landbouw en industrie hebben groot belang bij zoet water. Maar de aanwezigheid van voldoende en schoon water is steeds minder vanzelfsprekend. Daarom is het enorm belangrijk om met zorg om te gaan met het beschikbare zoete water en het vergroten van de kwaliteit hiervan.
De ChristenUnie zet daarom maximaal in op behoud van zoveel mogelijk zoet water van een zo goed mogelijke kwaliteit. Dat doen we bij voorkeur op een zo natuurlijk mogelijke manier.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Behoud en vergroting van onze zoetwatervoorraad**. 97 % van het water op aarde is zout. Wat er aan zoet water is, moet beschermd worden. Onze drinkwatervoorziening is ervan afhankelijk. Ook landbouw, natuur en industrie hebben belang bij voldoende, gezond en zoet water. We maken zoveel mogelijk gebruik van natuurlijke omstandigheden: het verruimen van waterlopen, bufferen van zoet water op plaatsen waar dat kan en het vergroten van zoetwater voorraden in de bodem.
- **Aanpakken van watervervuiling**. Watervervuiling pakken we streng aan. De vervuiler betaalt de kosten voor het wegnemen van de vervuiling. Verontreinigingen door botulisme en blauwalgen worden zoveel mogelijk bestreden. We werken aan verbetering van de kwaliteit van het water uit de waterzuiveringen. Het mag geen afbreuk doen aan de kwaliteit van het oppervlaktewater.
- **Duidelijkheid over de beschikbaarheid en verdeling van zoet water**. We werken samen met Rijk, Provincies, Gemeenten en belanghebbende sectoren, met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Voor derden moet duidelijk zijn wie waarvoor verantwoordelijk is.
- **Sectorale belangen moeten niet bekostigd worden uit gemeenschapsgeld.** Bij een grotere zoetwaterbehoefte dan beschikbaarheid, is het aan partijen die daar belang bij hebben om na te gaan hoe zij daarin kunnen voorzien. Als het waterschap daaraan mee kan werken, zal zij dat doen. In dat geval zal de betreffende sector daarvoor de kosten betalen.
- **Het juiste grondgebruik op de juiste plaats kan problemen voorkomen**. Bij het toestaan van nieuwe functies in een gebied, moet rekening gehouden worden met de kwantiteit en kwaliteit van het beschikbare water in een bepaald gebied. Op deze manier voorkomen we problemen in de toekomst.

Het waterschap beschermt tegen de bedreigingen van water

De ChristenUnie wil dat wij en de generaties na ons, veilig in Nederland kunnen wonen en werken. Het waterschap zorgt voor de bescherming tegen water. Sterke dijken, goed onderhouden waterkeringen en een waterrobuuste omgeving zijn van levensbelang.

Veiligheid is niet vanzelfsprekend. We moeten blijven investeren om ons te beschermen tegen de gevaren van teveel en te weinig water. De zomer van 2021 is daar een goed voorbeeld van met ongekend hoogwater in de grote rivieren en enorme overstromingsschade in Limburg. De perioden van ernstige droogte in 2018 en 2019 lieten zien dat dijken ook hier gevoelig voor kunnen zijn.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Veilige dijken**. Het veranderende klimaat stelt hogere eisen aan het ontwerp én het beheer van dijken. Het uitvoeren van deze taken heeft daarom prioriteit. De verwachting is dat de waterafvoer in de grote rivieren en beken steeds meer met pieken gepaard gaat en de druk op de dijken en kades vergroot. De dijken en kades moeten bestand zijn tegen hoge piekafvoeren en langdurige droogte.

- **Het goed informeren van inwoners en bedrijven over de mogelijke waterrisico's**. Veel inwoners van Nederland zijn zich niet bewust van het gevaar van water en van het wonen in een laaggelegen delta. Omdat de waterschappen hun werk goed doen, beseffen veel mensen niet hoeveel inspanningen en middelen dit vergt en wat de impact kan zijn van achterstallig onderhoud. Meer voorlichting en educatie is nodig om de bewustwording hierover te vergroten en het belang en bestaansrecht van waterschappen onder de aandacht te brengen.

- **Het beperken van bodemdaling**. Met name in de veenweidegebieden en diepe kleipolders hebben we te maken met ernstige bodemdaling. Doordat de bodem zakt en de dijker hoger worden, worden ook de gevolgen van een overstroming heviger. Daarbij leidt bodemdaling tot extra CO2-uitstoot (veen), kwel en verzilting. Dit moet anders. De leefbaarheid en houdbaarheid van wonen en agrarisch gebruik in deze gebieden staat op termijn onder grote druk. De ChristenUnie wil onderzoek doen naar een oplossing waarin de bodemdaling sterk wordt afgeremd én die rekening houdt met de belangen van de agrarische sector en bewoners.

- **Het maken van slimme locatiekeuzes**. Het waterschap stimuleert de samenleving om meer waterbewust te wonen en te werken: wonen op lage, overstroombare plaatsen met een kwetsbare waterhuishouding moet sterk worden ontmoedigd. Zo hopen we te voorkomen dat extra grondstoffen, CO2 en energie nodig is om bijvoorbeeld woningen of grond op (te) lage plaatsen droog te houden.

- **Het benutten van kansen.** Het waterschap moet proactief kansen in ruimtelijke ontwikkelingen voor bijvoorbeeld fiets- en wandelpaden, natuurontwikkeling en bloemrijke dijken verzilveren. Op deze manier kan op een goedkope manier veel maatschappelijke winst worden geboekt.. Vroegtijdig en intensief samenwerken met andere overheden en organisaties is hiervoor noodzakelijk.

Het waterschap werkt klimaatbestendig

Het klimaat is altijd in beweging. Natuurlijke én menselijke invloeden zorgen voor verandering. Sinds de industriële revolutie is de invloed van de mens op het klimaat snel groter geworden. De klimaatverandering die we de afgelopen decennia meemaakten, heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. Sinds 1900 is de temperatuur in Nederland met bijna 2^{0}C gestegen en is de hoeveelheid neerslag gemiddeld met 20-25 procent toegenomen. En ervaringen in 2018, 2019 en 2020 tonen aan dat ook droogte ons flink parten kan spelen.

Nederland is extra kwetsbaar voor overstromingen omdat ons land voor een groot deel onder de zeespiegel ligt. Ook kan klimaatverandering leiden tot een tekort aan drinkwater of onze gezondheid door nieuwe infectieziekten nadelig beïnvloeden.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Herstellen van het natuurlijke bodem- en watersysteem**. De gevolgen van klimaatverandering kunnen we alleen opvangen door de veerkracht van het natuurlijke bodem- en watersysteem te herstellen, robuuste verbindingen tussen de bebouwde omgeving en het landelijk gebied aan te leggen en effectieve afvoer- en bergingsvoorzieningen te realiseren.

- **De rekening niet doorschuiven naar toekomstige generaties.** De ChristenUnie wil dat de openbare ruimte in Nederland ruim vóór 2050 waterrobuust en klimaatbestending (duurzaam) is. Wij mogen door onze keuzes onze (klein-)kinderen niet opschepen met torenhoge lasten en niet-beheersbare maatschappelijke vraagstukken. Het klimaat wacht niet op ons!

- **Meer water vasthouden in onze bodem**. Herstel van het natuurlijke systeem begint met het vergroten van de infiltratie van regenwater in de bodem. Het vasthouden van water in de bodem neemt in stedelijk én landelijk gebied sterk af. Door meer water vast te houden krijgen we bij hevige regenval minder wateroverlast en is tijdens droogte blijft water langer beschikbaar om verkoeling te bieden. Hooggelegen zandgronden moeten worden ingezet als belangrijke strategische zoetwatervoorraden. Dit grondwater vormt in tijden van droogte een belangrijke bron en buffer (verbinding) tussen natte en droge perioden.

- **Meer toezicht op het oppompen van water uit de grond en uit het oppervlaktewater**. Ook moet er werk worden gemaakt van regionale verdringingsreeksen zodat inwoners, boeren en tuinders duidelijkheid krijgen over de beschikbaarheid van water in tijden van droogte, als de vraag naar water vele malen hoger ligt dan de beschikbaarheid ervan.

- **Vergroenen van stedelijke gebieden**. Stedelijke gebieden zijn veelal verhard en versteend waardoor de natuurlijke veerkracht en sponswerking is verdwenen. Schoon hemelwater wordt grotendeels via het riool afgevoerd en als gevolg hiervan verontreinigd. Minder verharding (meer infiltratie van hemelwater, minder hittestress), meer groen (verkoeling, biodiversiteit) is hard nodig.

- **Ondersteunen van burgerinitiatieven**. Voor klimaatbestendige dorpen en steden hebben we fysieke groene ruimte zoals parken, wadi's, daken en tuinen nodig. Maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering te verzachten, moeten steeds meer opkomen uit burgerinitiatieven: meer groene daken en groene tuinen, stimuleren van gemeenten om zelf openbare ruimte te vergroenen. De aanwezigheid van water maakt woonwijken mooier en verhoogt de kwaliteit van een wijk. Wij willen dan ook stimuleren dat bij de aanleg van wijken maximale aandacht is voor een mooie, natuurlijke, ecologisch waardevolle inrichting.

Het waterschap werkt circulair en energieneutraal

De ChristenUnie wil dat waterschappen in 2050 volledig circulair zijn. Dat betekent een omwenteling en omdenken in de manier waarop we omgaan met grondstoffen en onze leefomgeving. Door energie te besparen én op te wekken, grondstoffen te besparen én te hergebruiken/ winnen, wordt de impact op de natuur en milieu beperkt en de regionale economie versterkt. Dat vraagt een grote inspanning van ons allemaal: alle producten en diensten moeten zó slim worden ontworpen dat de waarde, herbruikbaarheid, kwaliteit en levensduur voor een lange periode in een gebruikerskringloop is gegarandeerd. Van bezit naar gebruik, van afval naar grondstof, van eenmalig benutten (lineair) naar sluitende kringlopen (circulair). Als waterschappen passen we dit principe toe bij de inkoop, het ontwerp, realisatie en beheer van onze eigendommen en installaties.

Klimaatverandering is een belangrijke aanleiding voor de energietransitie van fossiele naar duurzame, schone bronnen. CO2-reductie staat hierbij voor de ChristenUnie centraal. Duurzaam energiegebruik is noodzakelijk voor een CO2-arme samenleving in 2050. Om de nationale klimaatambities te halen, moet Nederland de energietransitie versnellen. Waterschappen hebben een belangrijke rol hierbij.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Zoveel mogelijk hergebruik van materialen.** De ChristenUnie vindt het vanuit verantwoord rentmeesterschap belangrijk dat bestaande (rest)materialen zoveel mogelijk worden hergebruikt. De rioolwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap zijn belangrijke 'hubs' waar schoon water, energie en grondstoffen worden teruggewonnen uit rioolwater.

- **Benutten van lokale kringlopen**. Nieuwe materialen zijn bio-based en bij voorkeur lokaal geproduceerd in een kringloopeconomie met nieuwe verdienmodellen. Vrijkomende biomassa bij het onderhoud van wateren en dijken wordt lokaal als bodemverbeteraar verwerkt als bouwsteen in de kringlooplandbouw.

- **Opwekken en besparen van energie**. De waterschappen leveren een belangrijke bijdrage aan de verduurzaming van de energieproductie en het energiegebruik in Nederland. De komende jaren wil de ChristenUnie nog meer inzetten op op warmtewinning uit rioolwaterzuiveringen, riolen of oppervlaktewater. Waterschappen moeten rioolwaterzuiveringsinstallaties inzetten als hubs voor duurzame energie.

- **Duurzaam inkopen van materialen.** Waterschappen moeten fors inzetten op duurzaam en sociaal inkopen, bijvoorbeeld duurzame materialen en energiezuinige apparaten en technieken toepassen. Het reduceren van zuiveringsslib en het terugwinnen van warmte en grondstoffen hieruit, zorgt ervoor dat klimaat, mens, milieu en natuur erop vooruitgaan.

Het waterschap zorgt voor natuur en milieu

We zijn rentmeesters. Dit betekent dat de ChristenUnie verantwoord om wil gaan met onze natuur en het milieu. Zij zijn belangrijk voor mens en dier om zowel lichamelijk als psychisch gezond te zijn en blijven.

De natuurontwikkeling lift mee met een adequaat waterbeheer. We willen in samenspraak met land- en tuinbouwbedrijven biodiversiteit – de verscheidenheid aan planten- en diersoorten - in en om zoveel mogelijk kilometers sloten bereiken. Een grote variatie aan teelten levert een bijdrage aan biodiversiteit. Daarbij moet bijzondere aandacht zijn voor weidevogels en voor de bescherming van bijenkolonies en insecten. Dit geldt ook voor het agrarisch natuurbeheer langs waterlopen.

De ChristenUnie ondersteunt het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Waar mogelijk werken we samen aan een gezonde leefomgeving waarin het goed wonen en werken is. De agrariërs zijn de ruggengraat van landschaps- en natuurbeheer in ons land.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Versterken van biodiversiteit.** Het waterschap stimuleert en faciliteert de ontwikkeling van een gezonde biodiversiteit. Het ontstaan en behouden van een goede biodiversiteit is een complex samenspel van de waterkwaliteit, maar ook de sloten, en andere wateroevers spelen hier een belangrijke rol in.

- **Beheren van sloten op een manier die goed is voor de natuur.** De ChristenUnie wil een goed en verantwoord onderhoud van sloten en andere wateroevers. Hierbij wordt rekening gehouden met specifieke omstandigheden. Goed onderhoud van sloten en wateroevers vraagt in laaggelegen veengebieden een andere benadering dan op de zandgronden of kleigebieden.

- **Bestrijden van invasieve exoten.** Planten en dieren die niet van nature voorkomen in ons land, vormen vaak een bedreiging voor onze veiligheid, de biodiversiteit en de waterkwaliteit. Daarom moeten ze zo effectief maar ook zo diervriendelijk mogelijk bestreden worden.

- **Beperken overlast dassen en bevers.** We bereiden ons samen met andere waterschappen voor op de komst van dassen en bevers op en rond onze waterkeringen. We stellen richtlijnen op en zetten zo veel mogelijk in op preventieve maatregelen. Er is voldoende capaciteit om onze beheerders hierin te trainen.

- **Versterken van waterkwaliteit volgens de Europese norm.** Volgens de Europese Kaderrichtlijn Water moet uiterlijk in 2027 in heel Europa de kwaliteit van het water op orde zijn, zowel chemisch als ecologisch. We houden vast aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Het waterschap meet en monitort de toestand van de wateren in haar gebied en neemt alle maatregelen die nodig zijn om aan de richtlijn te voldoen voor zover dat de verantwoordelijkheid van het waterschap is. Alleen op die manier blijft ons drink- en oppervlaktewater schoon.

- **Een gezonde visstand:** De ChristenUnie streeft naar een gezonde visstand. Waterwerken worden waar mogelijk zo visvriendelijk en passeerbaar gemaakt. Een goede visstand draagt bij aan een gezonde ecologie van de wateren en heeft een positief effect op de waterkwaliteit.

Het waterschap brengt water en recreëren samen

Het water is belangrijk voor de recreatie. We mogen genieten van het water en de natuur. Denk aan zwemmen, schaatsen, varen of vissen[3]. Het waterschap bevordert dat paden langs het water en de dijken zo veel mogelijk beschikbaar zijn voor wandelaars en fietsers. Ook zorgt het waterschap voor de monitoring van het zwemwater[4], zodat er veilig gezwommen kan worden.

Het waterschap kan op verzoek van de provincies of gemeenten ook recreatietaken of taken ten aanzien van gebieds- en landschapsontwikkeling uitvoeren. Het waterschap is daarbij niet verantwoordelijk voor de financiering. De ChristenUnie wil dat het waterschap vooraf heldere afspraken maakt met de betrokken partijen. Een belangrijke randvoorwaarde voor de ChristenUnie is dat recreatief gebruik van het water niet in strijd mag zijn met de uitvoering van de kerntaken van het waterschap.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Recreatieve wensen van burgers**. Zo kan er in overleg met betrokkenen, de gemeente of de provincie, ruimte ontstaan voor de aanleg van wandelpaden, kanovoorzieningen, zwemwatervoorzieningen, vissteigers of bijvoorbeeld een fietsbrug of –pont.

- **Afstemming met de particuliere grondeigenaren**. We willen niet dat het recreatieve gebruik leidt tot overlast voor de omgeving. De plannen moeten daarom worden afgestemd met de belanghebbenden.

- **Een goede omgang met de Nederlandse historie in en rond het water**. Er moet daarom zorgvuldig worden omgegaan met het watererfgoed zoals waardevolle watermolens, sluizen en gemalen. Bijzondere watergangen zoals beken, sprengen, inundatiekanalen of fortgrachten onderhouden we goed.

- **De realisatie van architectonische verantwoorde gebouwen en gemalen**. Bij de aanleg van watergangen, dijken of andere waterinfrastructuur wordt gezorgd dat deze goed worden ingepast in het landschap.

- **Goede voorzieningen voor de recreatievaart**. Toeristische routes met afmeerplaatsen en afgiftepunten voor vuilwater vormen de basis voor verantwoorde

[3] Denk bijvoorbeeld aan de recreatieve hengelsport. De hengelsportfederaties (HSF) vormen een belangrijke gesprekspartner voor het waterschap. Hun kennis kan ook worden benut voor het monitoren van de (ecologische) waterkwaliteit.
[4] Dit betreft een door de provincie aan het waterschap opgedragen neventaak.

recreatievaart Plezierboten moeten hun septic tank niet lozen op onze meren. Het waterschap spant zich daarvoor in. Het waterschap maakt met de provincie heldere afspraken over deze taak[5] en de financiering.

Het waterschap gaat verantwoord om met uw geld

De ChristenUnie vindt dat waterschappen verstandig moeten omgaan met de middelen die zij hebben. Een goede uitvoering van de waterschapstaken staat daarbij voorop.
We spannen ons in om een verhoging van de lasten voor inwoners en bedrijven te beperken. Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet het waterschap altijd zoeken naar de meest efficiënte en slimme aanpak.. Bij een eerlijke verdeling van de waterschapslasten hoort dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarbij hebben we in het bijzonder oog voor de lagere inkomens.

De ChristenUnie vindt dat het waterschap zijn taken en werkzaamheden uitvoert tegen de maatschappelijk laagste kosten. We willen vasthouden aan het principe dat de vervuiler of de veroorzaker van een waterprobleem (mee)betaalt aan de benodigde maatregelen. Kosten en lasten willen we niet doorschuiven naar de volgende generaties. Het waterschap werkt democratisch en legt publiekelijk verantwoording af over de genomen besluiten. Jaarlijks wordt inzichtelijk gerapporteerd over de uitgevoerde werkzaamheden en de besteding van de middelen. Op deze manier wil de ChristenUnie ervoor zorgen dat u weet waaraan het waterschap uw geld besteedt.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Beheersing van de van de waterschapslasten**. Bij de besluitvorming over investeringen worden de risico's helder in beeld gebracht. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse mag hierbij niet ontbreken.

- **Benutten van subsidies voor projecten van het waterschap**. Middelen van het Rijk, de provincie of de Europese Unie worden door het waterschap ingezet om boven op de eigen taken extra doelen te realiseren voor natuur, recreatie en landschap. Als het waterschap neventaken uitvoert, dragen de hiervoor verantwoordelijke medeoverheden de kosten.

- **Duurzaam financieel beleid**. We verschuiven de kosten niet naar volgende generaties. Om de toekomstige rentelasten tot een acceptabel niveau te beperken wordt een schuldenplafond gehanteerd. Lenen doen we zo min mogelijk.

- **Geld voor versnelling naar CO2-neutraal waterschap**. Financiële voordelen, die waterschappen hebben uit hun eigen fossielvrije duurzame energieopwekking, worden voornamelijk gebruikt voor het doorontwikkelingen van projecten die bijdragen voor het behalen van de klimaatdoelstellingen van 2030. Op deze manier

[5] De taak ten aanzien van de vaarwegen betreft een door de provincie aan het waterschap opgedragen neventaak.

versnellen we een CO2-neutraal waterschap.

- **Eerlijke en integere omgang met investeringen**. Voor investeringen willen we afschrijven over de reëel te verwachten levensduur. De ChristenUnie wil kapitaalvernietiging voorkomen en niet meewerken aan boekhoudkundige, fiscale trucs of te risicovolle financiële constructies om een gunstigere lastenontwikkeling voor te spiegelen.

- **Gelijke behandeling van particulieren en bedrijven**. We willen voorkomen dat particulieren of bedrijven worden geconfronteerd met onevenredige hoge eigen kosten[6]. Het waterschap zoekt naar maatschappelijke oplossingen om de kosten voor iedereen te beperken.

- **Eerlijke kostenverdeling over de verschillende belangencategorieën**. Naar verhouding betalen ingezetenen nu vaak te veel. Onze uitgangspunten zijn: de vervuiler of degene die het meeste voordeel heeft bij de waterschapstaak betaalt ook het meest.
  Bij een herziening van het belastingstelsel, zal dit ons uitgangspunt zijn.

- **Eigen rekenkamer**. Een eigen rekenkamer kan ondersteunen bij de controle op een efficiënte realisatie van de doelen van het waterschap door het algemene bestuur van het waterschap. Ook kan worden samengewerkt met rekenkamers van andere waterschappen.

- **Samenwerken met andere overheden.** De ChristenUnie wil dat er heldere afspraken zijn over de kostenverdeling tussen overheden. Samenwerking moet leiden tot een zichtbaar positief financieel resultaat voor inwoners en bedrijven.[7]

[6]Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het ontbreken van een rioolaansluiting, het onderhoud van een beschoeiing langs een vaarweg of de kosten voor het verwijderen van verontreinigde bagger. Indien nodig werkt het waterschap mee aan een individuele oplossing.
[7] In het Nationale Bestuursakkoord Water zijn door de overheidsorganisaties landelijke afspraken gemaakt over samenwerking en kostenbesparing. De waterschappen voeren de gemaakte afspraken uit.

Wegenbeheer

Waterschap Rivierenland is in het gebied van de Provincie Zuid-Holland verantwoordelijk voor het wegbeheer.

De achterliggende bestuursperiode heeft waterschap met alle gemeenten overlegd en uiteindelijk geen overeenstemming kunnen vinden om de wegentaak onder te brengen bij alle gemeenten.

Aangezien deze wettelijke taak wel moet worden uitgevoerd blijft het waterschap het wegbeheer uitvoeren in opdracht van provincie en gemeenten.

De kosten van dit beheer worden omgeslagen over de diverse categoriën: (on)gebouwd, natuur en ingezetenen van alleen de Provincie Zuid-Holland.

De ChristenUnie kiest voor:

- **Kwalitatief goede wegen die veilig zijn voor alle weggebruikers.** Dit tegen de laagst mogelijke kosten want de inwoners van de provincie Zuid-Holland moeten dit via de waterschap heffing betalen.